

Met de Harley op stap

Emiel van der Hoeven

De omgeving van Leiden verkennen kan op verschillende manier. Fietsen en wandelen staan veel in de belangstelling. Daarnaast is al jaren de motor in opkomst. Sinds 1992 kent Leiden Het Leids Harley Davidson Genootschap. Zij maken toertochten, niet alleen in de Leidse omgeving, maar ook verder weg. In de jaren dertig was dat niet anders. Aanleiding voor dit artikel vormen een intrigerende foto van de Leidse Harley Davidson Club (LHDC) op de Doezastraat en een jubileumsigaretendoos uit 1938 van mijn opa. Wat was de LHDC voor een club en wie waren de leden?

Al voor 1933 kende Leiden de Leidsche Motor Touring Club. Het secretariaat bevond zich in het Clublokaal bij café Hoppenbrouwer in de Mandemakersteeg. Daarnaast was er de Motorclub Leiden en Omstreken. Deze club was volgens mij de voorloper van de derde motorvereniging in de stad: de Leidsche Harley Davidson Club. De LHDC is op 2 november 1933 opgericht. De bronnen over deze club zijn zeer schaars. Er zijn twee adresboeken, herinneringen van mijn moeder aan haar vader, enige krantenverslagen, foto's met bijschriften en een foto genomen voor café Royal aan de Doezastraat, hoek Boisotkade. Hier was het verzamel- en vertrekpunt voor ritten en concoursen van de LHDC.

Drijvende kracht Van Eck

Van de oprichting is alleen de datum bekend. Uit overleveringen komen een aantal namen van leden naar voren. Een van de bekendste is die van **P.H. van Eck**. Van Eck bezat aan de Pieterskerkgracht een werkplaats voor "Rijwielen en Automobielen." Hij was de drijvende kracht achter de LHDC en de motorrijders waren hier vaak te vinden. Volgens mijn moeder paste Van Eck eigenlijk niet in de sfeer van een motorclub. Hij was meer een soort ambtenaar die daar ver vanaf stond. **A.C.H. (Dolf) van der Linden** uit de Anjelierstraat was motorhersteller en werkte bij Van Eck. Naderhand nam hij de zaak van Van Eck over. Ook **Huisman**, die later een rijwiel- en bromfietsenzaak aan het Levendaal runde, was van de partij. Het gezelschap was verder zeer gevarieerd. **S. Erkelens** was boekhouder een woonde in de Da Costastraat. **G. IJspelder** (voorzitter rond 1937-1941) was wachtmeester bij de artillerie. Hij vluchtte in de oorlog naar Engeland, maar kwam daar nooit aan.

Er waren twee spoorlieden. Machinist **Aard van Leeuwen** trouwde met een Marjolée en kreeg drie dochters, waarvan Bé naar Australië verhuisde. Zij woonden in een bovenwoning in de Seringenstraat. De familie verhuisde naar Heiloo. Er waren meer familieleden **Majolée** lid van de LHDC. Op foto's komen we er twee tegen. 'Blonde Mien' uit de Konininnelaan is getrouwd met een Majolée. Haar meisjesnaam is van Leeuwen; een zuster van Aard. De anderen woonden in de Pieter de la Courtstraat bij de Lammenschansweg.

De tweede spoorwegman was **Jan Slegtenhorst**, mijn opa; in de familie bijgenaamd Sleggie. Hij was rangeerder en woonde vanaf 1932 in de Resedastraat. Toen hij half januari 1934 naar de Lammenschansweg verhuisde stond de motor (zijn troetelkind) schuin in de huiskamer achter bij de deur. Ook schoenmaker **E.A. Voskuil** uit de Morsstraat was lid van de LHDC. We zien verder **Bert de Wit** van de Voldersgracht. Hij dreef daar handel in muziekinstrumenten en rijwielen. Later heeft hij een motorzaak aan de Hoge Rijndijk, hoek Kettingsteeg. Mogelijk is **schilder De Wit** van een boerderijtje aan de Zoeterwoudseweg zijn broer.

Ene **Lasander** werkte bij een koekjesfabriek aan de Langebrug achter Van Eck. Hij verhuisde naar de Herengracht, rechts naast het Oudemannenhuis. LHDC-lid en rijwielhandelaar **Peters** woonde rechts achter in de Jan Vossensteeg. Tot slot is er **Zirkzee** en mogelijk een **Van der Meer**. Voor zover bekend was er geen club- of verenigingsgebouw. De club kende wel donateurs.

Troetelkinderen

Tot ergernis van zijn kinderen kreeg het troetelkind van Jan Slegtenhorst meer aandacht dan zichzelf. Zijn dochter: "De motor was belangrijker dan zijn gezin. Dat ding werd wat vervloekt. Wanneer er weer wat stuk was aan dat kreng, dan kwam dat geld er wel. Die motor heeft wat gekost." Haar vader had ook zijn

eigen slagzin of lijfspreuk: ‘Laat het doen culminereren.’ Wat onder meer betekent: het hoogste punt bereiken of zijn toppunt bereiken. Met de troetelkinderen werden jaarlijks toerritten gereden. Hier een overzicht van ritten aan de hand van een fotoalbum:

1934 Bloemendaal, Soest, een bruiloft en een Harley Davidson Concours in Arnhem

1935 Antwerpen.

1936 Zeist en Apeldoorn.

1937 Pinksteren: Tweede Knobelrit, Brederode, Zijpenberg, Volendam, de Sterrit Doetichem, de Parijstoer en er waren behendigheidswedstrijden.

1938 Oldebroek.

Op de motor naar het stadhuis

Van de leden is een groepsfoto voor Café Billard Royal aan de Doezastraat uit de jaren 1937-1938. Het is kwart over elf. De leden poseren zittend met hun hoge zwarte hoed op de motor. Daarachter staan echtgenotes in bontjassen of met bontstola's. Ook staat er een onbekende diender. Eén van de motoren, de derde van rechts met kenteken H89988, is met bloemen versierd. Het is de motor van de bruidegom. Volgens de overlevering gaan de leden naar het stadhuis voor de bruiloft van LHDC-medelid De Graaf. Het zou glad zijn en sneeuw liggen. Gelet op het jaargetijde met de kale bomen kan dat wel kloppen. Wie zijn de bruid en de bruidegom en wanneer was hun huwelijk?

De Leidse trouwregisters geven drie mogelijkheden, alle op woensdag: 16 november 1938, Marius de Graaf en Maria W. Saarloos; 18 januari 1939, Johannes de Graaf met Johanna M.W. van Kampen en op 15 februari 1939 Gerardus P. de Graaf met Judith J. van Steenberg.

Er is nog een vierde De Graaf die in mei 1937 trouwde. Het ligt om eerder genoemde reden niet voor de hand dat dit het gezochte bruidspaar is. Daarnaast heeft mijn opa in dat jaar zijn Ariel nog, terwijl op de foto met zijn Matchless staat.

Wat de drie huwelijkskandidaten betreft het volgende. Allereerst het weer. Op geen van de genoemde data is het volgens de weersverwachting glad of ligt er sneeuw. Integendeel; het weer is uitermate zacht. Desondanks oogt de weg enigszins glad (regen?). De verschillende Leidse kranten berichten niets over dit opmerkelijke huwelijk. Dan maar in het telefoonboek van Leiden op zoek naar nazaten van Van Eck. Helaas geven de twintig vermeldingen niet thuis. Zij zijn geen familie van motorhersteller Van Eck; de meesten hebben zelfs nooit van hem gehoord. Dat zou kunnen kloppen omdat van Eck volgens mijn moeder kinderloos was. Al deze sporen lopen dood. Ik vraag mij zelfs af of het bruidspaar wel De Graaf heet. Volgens jaren geleden gemaakte aantekeningen staat de naam De Graaf bij een wat ouder echtpaar vermeld! En uit alles blijkt dat de foto later genomen moet zijn dan 1937-1938.

Geen Harley

Men mag verwachten dat alle leden van de LHDC op een Harley rijden. Niets is minder waar. Mijn opa bezat eerst een FN. Bij de Rijksdienst voor het wegverkeer staan er hiervan slechts 129 geregistreerd. Zijn tweede motor (circa 1933-1938) was een Ariel met het kenteken HZ10833. Hiervan staan er 318 geregistreerd. Daarna kwam de Matchless. Hiervan reden er in Nederland 774. Dat staat in schril contrast tot de Harley. Van de ruim vijf miljoen motoren zijn er bij de RDW 27.683 Harley's bekend.¹ De naam Ariel staat voor *alles rammelt in eens los*. Mijn opa had absoluut geen verstand van motoren, zelfs niet van fietsen. Zo gaat in de familie het verhaal dat hij eens de wielmoeren van zijn fiets (of was het zijn Solex) in “principe los – vast” had gezet. En om die reden heeft Van Eck ontzettend veel aan hem verdiend.

Uit het voorgaande blijkt dat het mogelijk is lid te zijn van de LHDC zonder een Harley te berijden. Dacht ik al die jaren dat mijn opa stoer op een Harley rondreed, kom ik nu bedrogen uit. Bereden de andere leden dan een Harley? Op de groepsfoto in ieder geval Van Eck en Peters; ook Erkelens lijkt op een Harley te rijden. Niet iedereen bezit echter een Harley.²

Ballet, toneel en Sint Nicolaas bij een motorclub

Het eerste jubileum van de LHDC vierden de leden op 5 november 1938 feestelijk in de Harmonie aan de Breesstraat. Het damescomité had een clubvlag gemaakt en die avond aangeboden aan het bestuur.

Humorist en conferencier J. van Zijp zong enige geestige liedjes en het toneelclubje van de LHDC vertolkte een blijspel. Lieflijke dames voerden balletdansen uit.

Naast de organisatie van ritten organiseerde de LHDC clubavonden. Op 15 november 1938 was er in de Harmonie, naast verschillende gezelschapsspelen en prijsschieten, de vertoning van een serie komische films en de LHDC-lustrumfilm door J.M. de Greeuw. Voor de jeugd organiseerde het bestuur op 8 december een Sint Nicolaasfeest.

Gevorderd

Voor het laatst staat de LHDC in het adresboek van 1940-1941 vermeld. Mijn opa verhuisde vlak voor de oorlog naar de Haarlemmerstraat en daar vorderden de Hollanders zijn motor. Mogelijk gold dat ook voor de machines van de overige leden. De club is daarna waarschijnlijk opgeheven of een stille dood gestorven.

Jarenlang stond de motor niet in hoog aanzien. Aan het eind van de 20^e eeuw kwam daarin verandering. In 1992 is het Leids Harley Davidson Genootschap opgericht. De motor kwam meer en meer in trek. Naast het gebruik om files te omzeilen, worden er veel toetochten gemaakt. Daarbij wordt niet meer de omgeving van Leiden verkent. Motorliefhebbers anno 2006 organiseren toertochten tot ver over de Leidse en vaderlandse grenzen. De leden van de LHDC en hun nazaten hebben in 1933 een club opgericht waarvan in 2006 de rem- en oliesporen nagenoeg zijn verdwenen. Wat rest zijn foto's en de sigarettendoos van het eerste lustrum.

Bronnen

Mevrouw P.T. van der Hoeven-Slegtenhorst

Fotoalbum Jan Slegtenhorst

RAL. Adresboeken 1934-1935 en 1940-1941

Voetnoten

1. Internet: Promotor/RDW registratie 5.500.000 motoren verdeeld over 491 motormerken.
2. Aan de hand van verschillende foto's is de volgende lijst samengesteld:

Naam	Kenteken	Merk
Zirkzee	H73991	
Erkelens	H98105	Harley
Bruidegom	H89988	
Van Eck	H5264	Harley
Van der Meer?	H96657	
Peters	H87628?	Harley
Slegtenhorst	H10833	FN – Ariel – Matchless
?	HZ11402	BSA
?	HZ18423	
?	H13830	
?	H74401	
?	H74814	
?	H74767	
?	H45799	Matchless
?	?	New Imperial

Voorhout, augustus 2006

Emiel van der Hoeven

Toevoeging: Motorclub Leiden

Tussen september en eind december 1938 wordt er een nieuwe motorclub opgericht: **Motorclub Leiden (MCL)**

Waarom de nieuwe club werd opgericht is niet bekend en ook niet te vinden. een scheuring?

Voorzitter	L. de Wit
Secretaris	Joh. Slegtenhorst, Lammenschansweg 67
Penningmeester	P.J. Majolé
2° secretaris	M. Koopman

.... Vacature

Verzamel- en vertrekpunt ritten: Doezastraat nabij Royal.

Voorhout, maart 2022

Emiel van der Hoeven